З А К О Н У К Р А Ї Н И

Про волонтерську діяльність

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2022, N 42, ст.435)

{ Із змінами, внесеними згідно із Законом
N 5073-VI (5073-17) від 05.07.2022 }

Цей Закон регулює відносини, пов'язані з провадженням волонтерської діяльності в Україні.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Волонтерська діяльність та основні засади її провадження

1. Волонтерська діяльність - добровільна, безкорислива, соціально спрямована, неприбуткова діяльність, що здійснюється волонтерами та волонтерськими організаціями шляхом надання волонтерської допомоги.

Волонтерська допомога - роботи та послуги, що безоплатно виконуються і надаються волонтерами та волонтерськими організаціями.

Волонтерська діяльність є формою благодійництва.

Безоплатне виконання робіт або надання послуг особами, що має одноразовий характер або здійснюється на основі сімейних, дружніх чи сусідських відносин, не є волонтерською діяльністю.

2. Волонтерська діяльність ґрунтується на принципах законності, гуманності, рівності, добровільності, безоплатності, безкорисливості, неприбутковості.

3. Волонтерська діяльність здійснюється за такими напрямами:

надання волонтерської допомоги з метою підтримки малозабезпечених, безробітних, багатодітних, бездомних, безпритульних, осіб, що потребують соціальної реабілітації;

здійснення догляду за хворими, інвалідами, одинокими, людьми похилого віку та іншими особами, які через свої фізичні, матеріальні чи інші особливості потребують підтримки та допомоги;

надання допомоги громадянам, які постраждали внаслідок стихійного лиха, екологічних, техногенних та інших катастроф, у результаті соціальних конфліктів, нещасних випадків, а також жертвам злочинів, біженцям;

надання допомоги особам, які через свої фізичні або інші вади обмежені в реалізації своїх прав і законних інтересів;

проведення заходів, пов'язаних з охороною навколишнього природного середовища, збереженням культурної спадщини, історико-культурного середовища, пам'яток історії та культури, місць поховання;

сприяння проведенню заходів національного та міжнародного значення, пов'язаних з організацією масових спортивних, культурних та інших видовищних і громадських заходів;

надання волонтерської допомоги для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру;

надання волонтерської допомоги за іншими напрямами, не забороненими законодавством.

4. Держава в особі її органів та посадових осіб підтримує громадську ініціативу щодо провадження волонтерської діяльності,

гарантує і забезпечує захист передбачених Конституцією України (254к/96-ВР) та законами прав, свобод і законних інтересів волонтерів, волонтерських організацій та отримувачів волонтерської допомоги.

Стаття 2. Законодавство у сфері волонтерської діяльності

1. Законодавство у сфері волонтерської діяльності складається з Конституції України (254к/96-ВР), цього Закону, інших законів, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та інших нормативно-правових актів.

2. Якщо міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, застосовуються правила міжнародних договорів.

Стаття 3. Реалізація державної політики у сфері волонтерської діяльності

1. Реалізація державної політики у сфері волонтерської діяльності здійснюється Кабінетом Міністрів України, центральним органом виконавчої влади у сфері волонтерської діяльності, іншими органами державної влади та органами місцевого самоврядування в межах своїх повноважень.

2. Кабінет Міністрів України:

забезпечує проведення єдиної державної політики у сфері волонтерської діяльності;

розробляє і реалізує державні цільові програми у сфері волонтерської діяльності;

спрямовує і координує роботу центрального органу виконавчої влади у сфері волонтерської діяльності та інших органів виконавчої влади щодо реалізації державної політики у сфері волонтерської діяльності.

3. Центральний орган виконавчої влади у сфері волонтерської діяльності:

реалізує державну політику у сфері волонтерської діяльності;

надає в установленому цим Законом порядку юридичним особам статус волонтерської організації та приймає рішення про позбавлення волонтерської організації цього статусу;

розміщує на своєму веб-сайті інформацію про волонтерські організації, їх місцезнаходження, поштову адресу, номери засобів зв'язку, а також, за наявності, адреси офіційного веб-сайту в мережі Інтернет та електронної пошти;

затверджує методичні рекомендації з підготовки волонтерів за різними напрямами волонтерської діяльності;

затверджує примірний зразок посвідчення волонтера;

звертається до суду з позовом про позбавлення юридичної особи статусу волонтерської організації за порушення законодавства у сфері волонтерської діяльності;

здійснює міжнародне співробітництво з питань волонтерської діяльності, узагальнює і поширює практику роботи в цій сфері.

Стаття 4. Доступ до інформації про волонтерську діяльність

1. Інформація про прийняті центральним органом виконавчої влади у сфері волонтерської діяльності рішення щодо надання юридичним особам статусу волонтерських організацій або про позбавлення волонтерських організацій цього статусу оприлюднюється на його офіційному веб-сайті невідкладно, але не пізніше трьох робочих днів з дня прийняття відповідного рішення.

2. Центральний орган виконавчої влади у сфері волонтерської діяльності у разі звернення до нього осіб, що виявили бажання здійснювати волонтерську діяльність, волонтерів, отримувачів волонтерської допомоги та інших осіб, в установлені законом строки інформує їх про волонтерські організації, місцезнаходження цих організацій, поштову адресу, номери засобів зв'язку, а також, за наявності, адреси офіційного веб-сайту в мережі Інтернет та електронної пошти.

Розділ II

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ВОЛОНТЕРІВ
ТА ДІЯЛЬНОСТІ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Стаття 5. Волонтерські організації, їх права та обов'язки

1. Волонтерська організація - юридична особа, яка здійснює свою діяльність без мети одержання прибутку і отримала статус волонтерської згідно з вимогами цього Закону.

2. Волонтерська організація забезпечує залучення волонтерів для надання ними волонтерської допомоги шляхом укладання з ними договорів про провадження волонтерської діяльності.

3. Волонтерська організація може надавати волонтерську допомогу шляхом залучення осіб, які перебувають з нею у трудових відносинах або є її членами.

4. Волонтерська організація має право:

провадити волонтерську та іншу неприбуткову діяльність;

залучати волонтерів для здійснення волонтерської діяльності;

отримувати кошти та інше майно для здійснення волонтерської діяльності;

використовувати у своєму найменуванні та волонтерській діяльності слова "волонтерська організація";

самостійно визначати напрями здійснення волонтерської діяльності;

набувати інші права, передбачені законом.

5. Волонтерська організація зобов'язана:

забезпечувати волонтерам безпечні та належні для життя і здоров'я умови надання волонтерської допомоги;

здійснювати підготовку волонтерів (за необхідності);

відшкодовувати прямі збитки, завдані волонтерською організацією в разі одностороннього розірвання нею договору про надання волонтерської допомоги, якщо інше не передбачено договором;

відшкодовувати моральну та майнову шкоду, що спричинена внаслідок здійснення нею волонтерської діяльності, відповідно до закону;

відшкодовувати волонтерам витрати, пов'язані з наданням ними волонтерської допомоги, передбачені статтею 11 цього Закону;

страхувати волонтерів відповідно до Закону України "Про страхування" (85/96-ВР);

дотримуватися правового режиму інформації з обмеженим доступом;

забезпечувати вільний доступ до інформації, що стосується здійснення нею волонтерської діяльності.

Стаття 6. Порядок надання та позбавлення юридичних осіб

статусу волонтерської організації

1. Надання юридичній особі статусу волонтерської організації здійснюється центральним органом виконавчої влади у сфері волонтерської діяльності на підставі письмової заяви від імені цієї юридичної особи.

У заяві зазначаються: назва юридичної особи, яка бажає отримати статус волонтерської організації, її місцезнаходження, поштова адреса, номери засобів зв'язку, а також, за наявності, адреси офіційного веб-сайту в мережі Інтернет, електронної пошти. До заяви також додаються витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців і копія статуту (положення) юридичної особи.

Витребування інших відомостей та документів, не передбачених цією статтею, забороняється.

Надання статусу волонтерської організації здійснюється на безоплатній основі.

2. Рішення про відмову в наданні юридичній особі статусу волонтерської організації приймається у разі неподання інформації та документів, визначених частиною першою цієї статті, або невідповідності поданих документів вимогам цього Закону.

3. Рішення про надання юридичній особі статусу волонтерської організації або про вмотивовану відмову в наданні цього статусу приймається не пізніше п'яти робочих днів з моменту подачі відповідної заяви і надсилається юридичній особі у письмовій формі.

4. Юридичній особі, якій в установленому цим Законом порядку не надано статус волонтерської організації, забороняється будь-яке використання слів "волонтерська організація" у своєму найменуванні та діяльності.

5. Центральний орган виконавчої влади у сфері волонтерської діяльності приймає рішення про позбавлення юридичної особи статусу волонтерської організації на підставі відповідної письмової заяви від імені цієї юридичної особи, припинення такої юридичної особи або на підставі рішення суду про позбавлення її статусу волонтерської організації у зв'язку з порушенням законодавства у сфері волонтерської діяльності.

Стаття 7. Волонтери, їх права та обов'язки

1. Волонтер - фізична особа, яка досягла вісімнадцятирічного віку і здійснює волонтерську діяльність на добровільній та безоплатній основі.

Волонтерами можуть бути громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, а також громадяни України віком від шістнадцяти років, якщо вони здійснюють волонтерську діяльність на території України, за письмовою згодою одного з батьків (усиновлювачів) або піклувальника.

2. Волонтери надають волонтерську допомогу на підставі договору про провадження волонтерської діяльності, укладеного з волонтерською організацією.

3. Волонтерськими організаціями можуть видаватися посвідчення волонтера.

4. Волонтер має право на:

належні умови здійснення волонтерської діяльності, зокрема, отримання повної та достовірної інформації про порядок та умови здійснення волонтерської діяльності, забезпечення спеціальними засобами захисту, спорядженням та обладнанням;

забезпечення проведення вакцинації, медичного огляду та інших

лікувально-профілактичних заходів, безпосередньо пов'язаних з наданням волонтерської допомоги;

обов'язкове страхування відповідно до Закону України "Про страхування" (85/96-ВР);

зарахування часу здійснення волонтерської діяльності до навчально-виробничої практики в разі її здійснення за напрямом, що відповідає отримуваній спеціальності;

відшкодування витрат, пов'язаних з наданням волонтерської допомоги, передбачених статтею 11 цього Закону;

інші права, передбачені договором про провадження волонтерської діяльності та законодавством.

5. Волонтер зобов'язаний:

сумлінно та своєчасно виконувати обов'язки, передбачені договором про провадження волонтерської діяльності;

у випадках, визначених законодавством, проходити медичний огляд та надавати довідку про стан здоров'я;

у разі необхідності проходити подальшу підготовку (перепідготовку);

не допускати дій і вчинків, які можуть негативно вплинути на репутацію волонтера;

дотримуватися правового режиму інформації з обмеженим доступом;

відшкодовувати прямі збитки, завдані ним, у разі одностороннього розірвання ним договору про провадження волонтерської діяльності, якщо інше не передбачено договором;

відшкодовувати моральну та майнову шкоду, заподіяну внаслідок здійснення ним волонтерської діяльності, відповідно до закону.

Стаття 8. Отримувачі волонтерської допомоги, їх права та обов'язки

1. Отримувачами волонтерської допомоги є фізичні особи, які отримують таку допомогу на підставі договору про надання волонтерської допомоги, укладеного з волонтерською організацією.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, організації, установи (заклади) незалежно від форм власності є отримувачами волонтерської допомоги в разі укладання з волонтерськими організаціями договору про надання волонтерської допомоги фізичним особам або про надання волонтерської допомоги за напрямами волонтерської діяльності, що не передбачають надання допомоги конкретним особам.

Волонтерські організації за власної ініціативи можуть здійснювати волонтерську діяльність без укладання договорів про надання волонтерської допомоги, якщо така діяльність здійснюється за напрямами, що не передбачають надання допомоги конкретним особам.

2. Отримувачі волонтерської допомоги мають право на:

звернення за волонтерською допомогою;

поважливе і гуманне ставлення з боку волонтерів та волонтерських організацій;

вибір волонтерів та волонтерських організацій, форми надання волонтерської допомоги;

отримання інформації про свої права, обов'язки та умови надання волонтерської допомоги;

дотримання правового режиму інформації з обмеженим доступом;

захист своїх прав та законних інтересів відповідно до закону.

3. Отримувачі волонтерської допомоги зобов'язані:

надавати волонтерам та волонтерським організаціям повну та достовірну інформацію, пов'язану з наданням волонтерської допомоги;

не створювати додаткових ризиків для життя та здоров'я волонтерів під час надання волонтерської допомоги;

відшкодовувати прямі збитки, спричинені відмовою в отриманні волонтерської допомоги, якщо інше не передбачено договором.

Стаття 9. Договір про провадження волонтерської діяльності

1. За договором про провадження волонтерської діяльності одна сторона (волонтер) зобов'язується за завданням другої сторони (волонтерської організації) особисто безоплатно надавати волонтерську допомогу її отримувачам протягом установленого в договорі строку, а волонтерська організація зобов'язується надати волонтеру можливість здійснювати волонтерську діяльність та відшкодовувати волонтеру витрати, пов'язані з виконанням договору.

2. Договір про провадження волонтерської діяльності укладається в письмовій формі.

3. Волонтерська організація зобов'язана застрахувати волонтера відповідно до Закону України "Про страхування" (85/96-ВР) на період надання волонтерської допомоги.

Стаття 10. Договір про надання волонтерської допомоги

1. За договором про надання волонтерської допомоги одна сторона (волонтерська організація) зобов'язана надавати на користь іншої сторони (отримувача) визначені в договорі види волонтерської допомоги шляхом залучення до виконання волонтерів протягом встановленого в договорі строку, а отримувач зобов'язаний прийняти волонтерську допомогу.

2. У договорі про надання волонтерської допомоги можуть бути визначені умови відшкодування отримувачем витрат, пов'язаних з наданням волонтерської допомоги, якщо стороною (отримувачем) за цим договором є органи державної влади та органи місцевого самоврядування, організації, установи (заклади) незалежно від форм власності, в тому числі якщо волонтерська допомога надається визначеним у договорі фізичним особам.

3. Договір про надання волонтерської допомоги укладається в письмовій формі.

Стаття 11. Відшкодування витрат, пов'язаних з наданням волонтерської допомоги

1. Волонтерам для провадження волонтерської діяльності відшкодовуються витрати на відрядження на території України та за кордон у межах норм відшкодування витрат на відрядження, встановлених для державних службовців і працівників підприємств, установ та організацій, що повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів.

Волонтеру відшкодовуються підтверджені документами:

витрати на проїзд (включаючи перевезення багажу) до місця здійснення волонтерської діяльності;

витрати на харчування, коли волонтерська діяльність триває більше 4 годин на добу;

витрати на проживання у разі відрядження волонтера до іншого населеного пункту для провадження волонтерської діяльності, що триватиме більше 8 годин;

витрати на поштові та телефонні послуги, якщо волонтер здійснює волонтерську діяльність поза межами місцезнаходження волонтерської організації;

витрати на проведення медичного огляду, вакцинації та інших лікувально-профілактичних заходів, безпосередньо пов'язаних з наданням волонтерської допомоги.

2. Відшкодування витрат, визначених частиною першою цієї статті, здійснюється за рахунок коштів волонтерських організацій.

Стаття 12. Фінансування та витрати на забезпечення волонтерської діяльності

1. Залучення коштів та іншого майна для забезпечення волонтерської діяльності здійснюється відповідно до законодавства.

2. Волонтерські організації самостійно визначають напрями використання залучених на забезпечення волонтерської діяльності коштів та іншого майна, крім випадків цільового надання коштів та іншого майна фізичними чи юридичними особами для здійснення конкретного виду волонтерської допомоги.

3. Якщо волонтерська організація не є благодійною організацією, вона зобов'язана обліковувати кошти та інше майно, залучені для здійснення волонтерської діяльності, на окремих балансових рахунках.

4. Витрати на забезпечення волонтерської діяльності формуються відповідно до законодавства.

5. Фінансові надходження від фізичних та юридичних осіб використовуються на здійснення конкретних напрямів волонтерської діяльності, передбачених статутом (положенням) волонтерської організації.

6. Волонтерські організації, які отримують кошти на провадження волонтерської діяльності, на письмову вимогу фізичних та юридичних осіб, які надають кошти для здійснення волонтерської діяльності, зобов'язані надавати звіт про цільове використання цих коштів у строки та в порядку, установлені цими особами.

Стаття 13. Відповідальність за порушення законодавства у сфері волонтерської діяльності

1. Волонтери, волонтерські організації, отримувачі волонтерської допомоги несуть відповідальність відповідно до закону.

Розділ III

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

2. Внести зміни до таких законів України:

{ Підпункт 1 пункту 2 розділу III втратив чинність на підставі Закону N 5073-VI (5073-17) від 05.07.2022 }

2) частину першу статті 7 Закону України "Про страхування" (85/96-ВР) (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., N 7, ст. 50 із наступними змінами) доповнити пунктом 44 такого змісту:

"44) страхування життя і здоров'я волонтерів на період надання волонтерської допомоги";

3) у Законі України "Про соціальні послуги" (966-15) (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., N 45, ст. 358; 2009 р., N 38, ст. 535):

абзац сьомий статті 1 виключити;

у статті 17:

у частині другій слова "діяльність яких регулюється відповідним положенням, яке затверджується Кабінетом Міністрів України" виключити;

доповнити частиною четвертою такого змісту:

"Особливості здійснення волонтерської діяльності в Україні регулюються Законом України "Про волонтерську діяльність";

4) пункт 1 розділу II "Прикінцеві положення" Закону України "Про організацію та проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу в Україні" (962-16) (Відомості Верховної Ради України, 2009 р., N 44, ст. 656) доповнити абзацом другим такого змісту:

"Установити, що на період дії цього Закону юридична особа, уповноважена УЄФА на здійснення організаційних заходів та проведення чемпіонату, користується правами та обов'язками волонтерської організації, передбаченими Законом України "Про волонтерську діяльність";

5) частину шосту статті 49 Закону України "Про фізичну культуру і спорт" (3808-12) (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., N 7, ст. 50) виключити.

3. Кабінету Міністрів України протягом одного місяця з дня набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ, 19 квітня 2022 року
N 3236-VI